

DE INNERLIJKE RUST

JACQUES PHILIPPE

DE INNERLIJKE RUST

ARCO REEKS 9

Inhoud

PRESENTATIE	7
--------------------------	---

EERSTE DEEL

DE INNERLIJKE VREDE, WEG VAN HEILIGHEID	9
1. Zonder mij kunt gij niets	9
2. Innerlijke vrede en apostolische vruchtbaarheid	12
3. Vrede en geestelijke strijd	13
4. De vrede, veelvuldige inzet van de strijd	15
5. De redenen waarom we de vrede van het hart verliezen zijn altijd slechte redenen	17
6. De goede wil, noodzakelijke voorwaarde voor de vrede	18
7. De goede wil, toereikende voorwaarde voor de vrede	20

TWEEDE DEEL

HOE MOETEN WE REAGEREN OP DATGENE WAARDOOR WE DE VREDE VAN HET HART VERLIEZEN	23
1. De dagelijkse zorgen en de angst om gebrek te lijden	23
2. Onze moeite om in de Voorzienigheid te geloven.....	27
3. Angst voor lijden	28
4. Om te groeien in vertrouwen: een kinderlijk gebed	30
5. Je geeft je volledig over of helemaal niet	33
6. God vraagt alles, maar Hij néémt niet altijd alles	34

7. Wat te doen als we er niet in slagen ons over te geven?	35
8. De Heer is mijn herder, mij ontbreekt niets	36
9. De houding ten opzichte van het lijden van onze naasten	39
10. Jezus is in elke lijdende mens	42
11. De gebreken van anderen	43
12. Geduld voor de naaste	46
13. Geduld met onze eigen fouten en onvolmaaktheden	47
14. God kan onze fouten ten goede keren	50
15. Wat te doen als we zondigen?	53
16. De bezorgdheid bij het nemen van beslissingen	56
17. De brede weg van de liefde	62
18. Tot slot enkele conclusies	64

DERDE DEEL

WAT DE HEILIGEN ONS HIEROVER TE ZEGGEN HEBBEN	67
JUAN DE BONILLA	67
FRANCISCUS VAN SALES (1567-1622)	68
TERESIA VAN AVILA (1515-1582)	73
MARIA DE LA ENCARNACION (1566-1618)	74
FRANÇOIS-MARIE-JACOB LIBERMANN (1802-1852)	75
PATER PIO (1887-1968)	82
JOZEFMARIA ESCRIVÁ (1902-1975)	82

PRESENTATIE

*En laat de vrede van Christus heersen in uw hart
(Kol. 3,15)*

*De ervaring zal u aantonen dat de vrede die de naasten-
liefde, de liefde tot God en de naaste, in uw ziel verbreidt,
de rechte weg is naar het eeuwige leven.*

(Juan de Bonilla, 16^e eeuw)

We leven in een drukke en onrustige tijd. Deze tendens, die duidelijk aanwezig is in ons dagelijks leven, openbaart zich ook dikwijls op het gebied van het christelijk en geestelijk leven. Onze zoektocht naar God, naar heiligheid en naar de dienst tot de naaste is ook vaak onrustig en angstig in plaats van vreedzaam en vol vertrouwen. Want zo zou het moeten zijn als waren we als kleine kinderen, zoals het Evangelie van ons vraagt.

Toch is het wezenlijk voor ons om op een dag te begrijpen dat de weg naar God en naar de volmaaktheid die van ons gevraagd wordt veel korter en efficiënter is, gemakkelijker ook, wanneer we stukje bij beetje geleerd hebben om in alle omstandigheden de diepe vrede van ons hart te bewaren. Want dan gehoorzaamt de mens aan de heilige Geest en de Heer doet door zijn genade veel meer voor hem dan dat Hij op eigen kracht zou kunnen doen.

Ik wil proberen dit uit te leggen met behulp van de overwegingen in dit eerste deel. Vervolgens bespreek ik

een aantal vaak voorkomende situaties en zal ik proberen uit te leggen hoe we met die situaties moeten omgaan in het licht van het Evangelie, zodanig dat we de innerlijke vrede bewaren.

In de traditie van de Kerk hebben geestelijke leiders aan dit onderwerp ook altijd veel aandacht besteed.

Het derde deel van dit boekje bestaat uit een keuze van teksten van auteurs uit verschillende perioden. Deze teksten zullen de besproken onderwerpen illustreren.

EERSTE DEEL

De innerlijke vrede,
weg van heiligheid

1. Zonder mij kunt gij niets

Om te kunnen begrijpen hoe wezenlijk het is voor de ontwikkeling van het christelijk leven dat we moeite doen om de vrede van ons hart te verwerven en zo goed mogelijk proberen te bewaren, moeten we er in de eerste plaats sterk van overtuigd zijn dat al het goede dat we kunnen doen, van God komt en van hem alleen. *Los van Mij kunt gij niets* (Joh. 15,5) heeft Jezus gezegd. Hij heeft niet gezegd: je kunt niet veel, maar *je kunt niets*. Het is voor ons van wezenlijk belang dat we echt overtuigd zijn van deze waarheid. We hebben nog heel wat vernederingen en beproevingen nodig en we zullen nog heel wat fouten maken die God heeft toegestaan opdat deze waarheid tot ons doordringt, niet alleen op het niveau van onze intelligentie, maar als een ervaring van het hele wezen. God zou ons deze beproevingen besparen als hij het zou kunnen, maar ze zijn noodzakelijk om ons te overtuigen van onze fundamentele onmacht om uit onszelf het goede te doen. Volgens de getuigenissen van de heiligen is het noodzakelijk voor ons dat we deze kennis verwerven. In feite is dat slechts de noodzakelijke

inleiding tot alle grote dingen die de Heer in ons doet door de kracht van zijn genade. Daarom heeft de kleine Teresia gezegd dat het grootste wat de Heer in haar ziel heeft volbracht, was dat Hij haar “kleinheid en onmacht” heeft laten zien.

Wanneer we het bovenstaande woord uit het evangelie van Johannes serieus nemen, dan begrijpen we dat dit het wezenlijke probleem van ons geestelijk leven wordt: hoe laat ik Jezus handelen in mij? Hoe kan ik de genade van God vrij in mij laten doorwerken?

Het gaat er dus niet om dat we onszelf met onze intelligentie en bekwaamheden en volgens eigen plannen allerlei dingen opleggen, hoe goed die ook mogen lijken. Laten we maar liever proberen te ontdekken in hoeverre onze ziel openstaat, wat onze diepe houding van het hart is en wat de geestelijke voorwaarden zijn die God de kans geven om in ons te handelen. Alleen op die manier kunnen we vrucht dragen, een *vrucht die blijvend is* (Joh. 15,16).

Op de vraag: “Wat moet ik doen om de genade van God vrij in mijn leven door te laten werken?”, bestaat geen eenduidig antwoord en er is geen algemeen recept voor. Om daar een volledig antwoord op te kunnen geven, zouden we een hele verhandeling moeten houden over het christelijk leven waarin gesproken wordt over gebed, de sacramenten, de zuivering van ons hart, de gehoorzaamheid aan de heilige Geest en over alle middelen waardoor de genade van God nog dieper in ons door kan dringen.

In dit kleine boekje willen we niet alle onderwerpen aan de orde laten komen. We willen slechts ingaan op een onderdeel van het antwoord op de bovengestelde vraag. We hebben besloten daarover te spreken, omdat het van absoluut wezenlijk belang is. Bovendien is dit een element dat nog steeds veel te weinig bekend is en ook te weinig overwogen wordt in het concrete leven van de meeste christenen, ook al zijn ze zeer edelmoedig in hun geloof.

De wezenlijke waarheid die we hier naar voren willen brengen en verder uitwerken is deze: om de genade van God in staat te stellen in ons door te werken en (met behulp van onze wil, intelligentie en bekwaamheden natuurlijk) de *goede daden te realiseren die God voor ons al bereid heeft* (Ef. 2,10), is het van het grootste belang dat we ons inspannen **om de innerlijke vrede**, de vrede van het hart, **te verwerven en te bewaren.**

Laat ik het uitleggen met een vergelijking die verhelderend kan werken. Kijk eens naar een meer waar de zon op schijnt. Als de oppervlakte van het water rustig en vredig is, zal de zon zich bijna volmaakt in dit meer weerspiegelen. Hoe gladder het oppervlak, hoe volmaakter de weerspiegeling. Indien daarentegen de oppervlakte onrustig en woelig is, zal de zon zich er niet in kunnen weerspiegelen.

Zo is het ook een beetje met onze ziel ten aanzien van God: hoe vreedzamer onze ziel, hoe meer God zich er in kan weerspiegelen, hoe beter Hij zijn beeld in ons achterlaat, hoe meer de genade in ons kan doorwerken. Wanneer onze ziel daarentegen onrustig is, zal de genade van God veel meer moeite hebben om in ons door te werken. Al het goede dat we kunnen doen is een weerspiegeling van dit wezenlijk Goede dat God is. Hoe vreedzamer en gelijkmatiger onze ziel is en hoe meer ze zich overgeeft, des te beter kan het Goede zich aan ons en aan de ander, via ons, doorgeven. *Jahwe zal zijn volk weerstand verlenen. Jahwe zal zijn volk zegenen met vrede* (Ps. 29,11), zegt de Schrift.

God is de God van de vrede. Hij spreekt en handelt slechts in de vrede, en niet in de onrust en de verwarring. Denken we aan de ervaring van de profeet Elia op de berg Horeb: God was noch in de storm, noch in de aardbeving of in het vuur, maar in *het suizen van een zachte bries* (cf. 1 Kon. 19)!

Vaak zijn we onrustig en bezorgd omdat we graag alles zelf willen oplossen. Toch zou het veel efficiënter zijn om

vredig te blijven onder de blik van God en Hem in ons laten handelen met zijn wijsheid en zijn macht die zo oneindig veel groter zijn dan onze eigen macht en wijsheid. *Want dit zegt Jahwe de Heer, de Heilige van Israël: "In stille berusting ligt uw redding, in rustig vertrouwen uw kracht." Maar gij hebt niet gewild* (Jes. 30,15).

Dit is natuurlijk geen uitnodiging tot luiheid en nietsdoen. Het is een uitnodiging tot handelen, soms tot veel handelen, maar gedreven door de heilige Geest die zacht en vredig is. En niet in deze geest van bezorgdheid, onrust en van buitensporige haast die ons maar al te vaak eigen is. Onze ijver, zelfs voor God, is vaak onduidelijk. Vincentius a Paulo, een persoon die verre van lui was, heeft gezegd: "Het goede dat God doet gaat vanzelf, bijna zonder dat je er erg in hebt. We moeten eerder kneedbaar zijn dan handelend."

2. Innerlijke vrede en apostolische vruchtbaarheid

Deze zoektocht naar innerlijke vrede kan voor sommigen egoïstisch lijken: hoe kunnen we dit aanbieden als een van de belangrijkste doelstellingen van onze inspanningen, terwijl er zoveel lijden is in de wereld?

In de eerste plaats moeten we hierop antwoorden dat de innerlijke vrede waar we het hier over hebben, de vrede is van het Evangelie; het heeft niets te maken met een soort van onbewogenheid, met het uitsluiten van de gevoeligheid of met koude onverschilligheid die in zichzelf zit opgesloten, zoals sommige Boeddhabeelden of bepaalde houdingen van de yogi's uitdrukken. Integendeel, in de loop van het verhaal zullen we zien dat dit het noodzakelijke logische gevolg is van een liefde, een ware gevoeligheid voor het lijden van de naaste en van een ware compassie. Want alleen deze vrede van het hart bevrijdt ons van onszelf, verhoogt onze gevoeligheid voor de ander en maakt dat we voor de ander klaarstaan.

We moeten eraan toevoegen dat alleen de mens die deze innerlijke vrede heeft zijn broeder pas echt kan helpen. Hoe moet ik de vrede aan anderen doorgeven als ik haar zelf niet heb? Hoe moet er vrede in de gezinnen, in de samenlevingen en tussen personen komen als de vrede niet eerst in de harten bestaat?

“Verwerf de innerlijke vrede en een menigte zal haar heil bij je vinden”, zei de heilige Serafim van Sarov. Teneinde deze innerlijke vrede te verwerven heeft hij zich ingespannen om jarenlang te leven in de bekering van het hart en in het voortdurende gebed. Zestien jaar monnik, zestien jaar kluizenaar, en nog eens zestien jaar opgesloten in een cel: pas achtenveertig jaar nadat hij zijn leven aan de Heer had gegeven bemerkte men er een zichtbare uitstraling van. Maar wat voor vruchten: duizenden pelgrims kwamen naar hem toe en verlieten hem weer getroost, bevrijd van hun twijfels en zorgen, verlicht over hun roeping, genezen in hun lichaam of ziel.

De uitspraak van de heilige Serafim getuigt slechts van zijn persoonlijke ervaring die identiek is aan de ervaring van zoveel andere heiligen. Het verwerven en bewaren van de innerlijke vrede, hetgeen onmogelijk is zonder het gebed, moet het belangrijkste doel zijn voor iedereen, vooral voor degene die zegt goed te willen doen aan zijn naaste. Bij gebrek aan innerlijke vrede brengen we maar al te vaak onze eigen zorgen en onrust over.

3. Vrede en geestelijke strijd

We moeten niettemin een andere waarheid bevestigen, een waarheid die niet minder belangrijk is dan de voorgaande, namelijk dat het christelijk leven een strijd is, een genadeloze oorlog. Paulus nodigt ons in zijn brief aan de Efeziërs uit om de *wapenrusting Gods* aan te leggen om te strijden *niet tegen vlees en bloed, maar tegen de heerschappijen, tegen de machten, tegen de wereldbeheersers van deze duisternis, tegen*

de boze geesten in de hemelen (Ef. 6,10-17), en hij noemt alle details van deze wapenrusting op.

Elke christen moet er sterk van overtuigd zijn dat zijn geestelijk leven in geen geval een rustig en gemakkelijk verlopend leventje kan zijn, maar dat het de plaats moet zijn van een voortdurende en soms pijnlijke strijd die eindigt bij onze dood: de strijd tegen het kwaad, de bekoringen en tegen de zonde die in ons is. Deze strijd is onvermijdelijk, maar moet opgevat worden als een uiterst positieve realiteit. Want “zonder oorlog is er geen vrede” (Catherina van Siena); zonder strijd geen overwinning. En deze strijd is nu juist de plaats van onze zuivering, van onze geestelijke groei, waarin we onszelf leren kennen in onze zwakte en God in zijn oneindige barmhartigheid; deze strijd is uiteindelijk de plaats van onze transfiguratie en van onze verheerlijking.

Maar de geestelijke strijd, hoe zwaar ook soms, is in geen geval de wanhopige strijd van iemand die eenzaam moet vechten zonder enige zekerheid over de afloop van deze confrontatie. Het is de strijd van degene die strijdt in de absolute zekerheid dat de overwinning reeds behaald is, want de Heer is verzezen: *Ween niet. De Leeuw uit de stam Juda, de Wortel van David, Hij heeft overwonnen* (Apok. 5,5). Hij strijdt niet op eigen kracht, maar met de kracht van de Heer die zegt: *Je hebt genoeg aan mijn genade. Kracht wordt juist in zwakte volkomen* (2 Kor. 12,9), en zijn voornaamste wapen is niet de natuurlijke kracht van zijn karakter of de menselijke vaardigheid, maar het geloof, die volmaakte aansluiting bij Christus waardoor hij zich zelfs in de zwaarste ogenblikken met blind vertrouwen kan overgeven aan Hem die hem niet in de steek kan laten. *Alles vermag ik in Hem die mij kracht geeft* (Fil. 4,13). *De Heer is mijn licht en mijn heil. Wie zou ik dan vrezen?* (Ps. 27)

De christen moet soms dus krachtig strijden, omdat hij geroepen is om te *strijden tegen de zonde tot het bloed kost* (Hebr. 12,4), maar hij strijdt met een vredig hart. Hoe vreedzamer zijn hart, hoe efficiënter de strijd. Want, zoals

we al gezegd hebben, het komt juist door die innerlijke vrede dat hij niet op eigen kracht hoeft te strijden – die kracht zou al snel uitgeput raken –, maar met de kracht van God.

4. De vrede, veelvuldige inzet van de strijd

Toch is er nog iets dat we nader moeten omschrijven. In iedere strijd, hoe hard ook, zal de gelovige zich inspannen om de vrede van zijn hart te bewaren om de God van de Heerscharen in hem te laten strijden. Maar hij moet ook gewaarschuwd worden tegen dit: de innerlijke vrede is niet alleen een voorwaarde voor de geestelijke strijd, maar ze is er ook vaak **de inzet** van. Daaruit bestaat nou juist heel vaak de geestelijke strijd: het verdedigen van de vrede van het hart tegen de vijand die ons die vrede wil ontnemen.

Inderdaad, een van de meest voorkomende strategieën van de duivel om een ziel van God te verwijderen en zijn geestelijke groei te belemmeren, bestaat erin dat hij probeert de christen van zijn innerlijke vrede te beroven. Dit zegt Lorenzo Scupoli, een van de grote geestelijke leiders uit de 16^e eeuw die hoog geschat werd door Franciscus van Sales, “de duivel doet alles om ons te beroven van de vrede van het hart, want hij weet dat God verblijft in de vrede en dat Hij in de vrede grote dingen voltrekt”.

Het is heel nuttig dat we daar weer even aan herinnerd worden in ons dagelijks christelijk leven, want het gebeurt vaak dat we ons vergissen in de strijd, dat we onze inspanningen op een verkeerd doel richten.

We strijden op het terrein van de duivel waar hij ons op subtiele wijze mee naar toe heeft gelokt en waar hij ons kan overwinnen, in plaats van op het ware slagveld waar we, met de genade van God, **altijd zeker zijn van de overwinning**. En dat is een van de grote “geheimen” van de geestelijke strijd: dat we ons niet vergissen in de strijd en dat we, ondanks de listen van de duivel, kunnen onderscheiden wat het ware slagveld is, waar we werkelijk

tegen moeten strijden en waar we onze inspanningen op moeten richten.

We geloven bijvoorbeeld dat het winnen van de geestelijke strijd betekent dat we al onze gebreken overwinnen, nooit meer ten prooi vallen aan de bekoringen en nooit meer zwak en gebrekkig zullen zijn. Maar op dat gebied zijn we onmiskenbaar overwonnen! Want wie kan beweren dat hij nooit meer zal vallen? En dat is zeker niet wat God van ons eist want *Hij immers weet van ons maaksel, Hij gedenkt dat wij stof zijn* (Ps. 102).

De ware geestelijke strijd daarentegen bestaat niet zozeer uit het achtervolgen van een onoverwinnelijkheid of een absolute onfeilbaarheid die voor ons onbereikbaar is. Nee, deze strijd bestaat voornamelijk uit het leren aanvaarden, zonder ontmoedigd te raken, dat we soms zullen vallen; leren de vrede van het hart te bewaren ook al vallen we op jammerlijke wijze; leren om niet overdreven bedroefd te zijn over onze mislukkingen en die ten goede weten te keren om nog weer hoger op te kunnen springen... hetgeen altijd mogelijk is, op voorwaarde dat we niet in paniek raken en in de vrede blijven...

We zouden dus met recht dit principe kunnen formuleren: het eerste doel van de geestelijke strijd, daar waar onze inspanningen op gericht moeten zijn, **is niet om altijd de overwinning te behalen** (op onze bekoringen en zwakheden), **maar om te leren de vrede van het hart te bewaren in alle omstandigheden, zelfs bij mislukkingen**. Alleen zo komen we dan uit bij het andere doel dat bestaat uit het elimineren van onze terugvallen, fouten, gebreken en zonden. Want die overwinning moeten we willen en we moeten ernaar verlangen, maar in de wetenschap dat we het niet op eigen kracht zullen verkrijgen. We moeten die overwinning dus niet onmiddellijk willen verkrijgen. Die verkrijgen we namelijk uitsluitend door de genade van God, genade die krachtiger en sneller werkt naarmate we ons innerlijk in de vrede en in de vertrouwvolle overgave in de handen van onze Vader in de hemel weten te bewaren.

5. De redenen waarom we de vrede van het hart verliezen zijn altijd slechte redenen

Een van de meest overheersende aspecten van de geestelijke strijd is de strijd op het niveau van de gedachten. Strijden betekent dikwijls dat we ons verzetten tegen de gedachten die voortkomen uit onze geest, uit de ons omringende mentaliteit of, soms, uit de vijand en die ons in de war brengen, ons angstig maken of ontmoedigen en ons verwijderen van vredige en troostende gedachten. Met het oog op deze strijd *is hij wel gelukkig, de man die zijn pijlkoker vulde* (Ps. 127) met deze pijlen van goede gedachten, dat wil zeggen met de vaste overtuigingen die gegrondvest zijn op het geloof, die de intelligentie voeden en het hart versterken in het ogenblik van de beproeving.

Een van die *pijlen in de hand van de held*, een van de geloofsbevestigingen die ons altijd moet bewonen is dat **alle redenen die we hebben om de vrede van het hart kwijt te raken, slechte redenen zijn.**

Deze overtuiging kan niet gebaseerd zijn op menselijke overwegingen. Het kan slechts een geloofs zekerheid zijn, gebaseerd op het Woord van God. Jezus heeft ons duidelijk gezegd dat deze geloofs zekerheid niet berust op de redenen van de wereld: *Vrede laat Ik u na, mijn vrede geef Ik u. Niet zoals de wereld hem geeft, geef Ik hem u. Laat uw hart niet verontrust of kleinmoedig worden...* (Joh. 14,27).

Indien we de vrede zoeken *zoals de wereld die geeft*, indien we onze vrede verwachten vanwege de redenen van de wereld, redenen waardoor we volgens de heersende mentaliteit in vrede kunnen zijn (omdat alles goed gaat, onze verlangens worden volledig vervuld etc.), dan is het wel zeker dat we nooit in vrede zullen zijn of dat onze vrede zeer kwetsbaar is of van korte duur.

Voor ons gelovigen komt de reden waardoor we altijd in vrede kunnen zijn niet van de wereld. *Mijn koningschap is niet van deze wereld* (Joh. 18,37). Ze komt van het vertrouwen in het Woord van Jezus.

Wanneer de Heer ons zegt dat Hij *ons de vrede nalaat, dat hij de vrede geeft*, dan is dit woord een goddelijk woord, een woord dat dezelfde scheppende kracht heeft als het woord dat hemel en aarde geschapen heeft, als het woord dat de stormen bedaard heeft, als het woord dat de zieken genezen heeft en de doden heeft doen opstaan. Omdat Jezus ons tot tweemaal toe verklaart dat Hij ons zijn vrede *geeft*, dan geloven we dat dit woord nooit ingetrokken wordt. *Want God kent geen berouw over zijn genadegaven* (Rom. 11,29). Wij zijn het die vaak niet weten hoe we die woorden moeten ontvangen of bewaren. Omdat we meestal te weinig geloof hebben...

Dit heb Ik u gezegd, opdat gij vrede zoudt bezitten in Mij. Weliswaar leeft gij in de wereld in verdrukking, maar hebt goede moed: Ik heb de wereld overwonnen (Joh. 16,33). In Jezus kunnen we altijd in vrede blijven omdat Hij de wereld overwonnen heeft, omdat Hij verrezen is uit de doden. Door zijn dood heeft Hij de dood overwonnen, Hij heeft de veroordeling tot de dood, die op ons woog, tenietgedaan. Hij heeft Gods goedheid voor ons geopenbaard. En *indien God vóór ons is, wie zal dan tegen ons zijn?...* *Wie zal ons scheiden van de liefde van Christus?* (Rom. 8,31)

Vanuit dit onwankelbare fundament van het geloof zullen we nu bepaalde situaties, waarin we de vrede van het hart verliezen, nader gaan onderzoeken. We zullen proberen om in het licht van het geloof te laten zien hoe nutteloos het is om ons zo in de war te laten brengen.

Maar het is misschien zinvol om van tevoren even een paar opmerkingen te maken om aan te geven voor wie de overwegingen over dit onderwerp bedoeld zijn.

6. De goede wil, noodzakelijke voorwaarde voor de vrede

De innerlijke vrede waar we hier over spreken kan natuurlijk niet voor iedereen hetzelfde zijn in zijn persoonlijke relatie tot God.

De mens die weerstand biedt aan God, hem min of meer bewust ontloopt of vlucht voor sommige van zijn oproepen of eisen, kan niet in vrede zijn. Wanneer een mens dicht bij God staat en de Heer wil dienen, dan is de duivel er gewoonlijk op uit om hem de vrede van het hart te doen verliezen, terwijl God daarentegen te hulp schiet om hem die vrede terug te geven. Maar deze wet is omgekeerd voor de persoon wiens hart ver van God verwijderd is, die leeft in het kwaad en in de onverschilligheid: de duivel probeert hem gerust te stellen, hem te behouden in een valse rust, terwijl de Heer die zijn heil en zijn bekering wenst, zijn geweten verontrust en verwacht teneinde te proberen hem tot berouw te brengen.

Een mens kan niet in een duurzame en diepe vrede zijn indien hij ver van God verwijderd is en zijn wil niet volledig gericht is op Hem: "U hebt ons voor u geschapen, Heer, en ons hart is vol onrust zolang het niet rust in U" (Augustinus).

Een noodzakelijke voorwaarde voor de innerlijke vrede is dus wat we zouden kunnen noemen de **goede** wil. We zouden het ook zuiverheid van hart kunnen noemen. Het is die evenwichtige en constante geestgesteldheid van de mens die besloten is om boven alles van God te houden en die in alle omstandigheden oprecht de voorkeur geeft aan de wil van God boven de zijne. Die God niets bewust wil weigeren. Misschien (zelfs wel zeker) zal zijn gedrag in het dagelijks leven niet altijd in volmaakte overeenstemming zijn met dit verlangen. Hij zal dit verlangen niet volmaakt ten uitvoer brengen. Maar hij zal er onder lijden, hij zal vergeving vragen aan de Heer, hij zal proberen zichzelf te verbeteren. Na die ogenblikken van eventuele inzinking zal hij zijn best doen om weer terug te keren naar die gebruikelijke geestgesteldheid om ja te zeggen op alles wat God van hem vraagt, zonder uitzondering.

Dat bedoelen we met goede wil. Het is geen volmaaktheid en geen voltooide heiligheid, want het kan heel goed

samengaan met aarzelingen, onvolmaaktheden en zelfs fouten. Maar het is wel de weg van de heiligheid, want het is juist die gesteldheid van het hart (gegrondvest op de deugden geloof, hoop en liefde) die de genade van God in staat stelt om hem stukje bij beetje naar de volmaaktheid te brengen.

Deze goede wil, deze gewoonlijke vastbeslotenheid om altijd ja te zeggen tegen God in de kleine en de grote dingen, is een voorwaarde *sine qua non* voor de innerlijke vrede. Zolang wij deze vastbeslotenheid niet verworven hebben, zullen we altijd bewoond worden door een bepaalde droefheid en bezorgdheid: de bezorgdheid dat we God niet zoveel beminnen als waar Hij ons toe uitnodigt. De droefheid dat we nog niet alles aan God hebben gegeven. Want de mens die zijn wil aan God heeft gegeven, heeft al, op een bepaalde manier, alles gegeven. We kunnen niet echt in vrede zijn zolang ons hart zijn eenheid niet gevonden heeft; en ons hart is pas verenigd wanneer al onze verlangens ondergeschikt zijn gemaakt aan het verlangen om God te beminnen, Hem welgevallig te zijn en zijn wil te doen. Dat betekent natuurlijk ook een gewoonlijke vastbeslotenheid om ons los te maken van alles wat tegengesteld is aan God. Daaruit bestaat de goede wil, noodzakelijke voorwaarde voor de vrede van de ziel.

7. De goede wil, toereikende voorwaarde voor de vrede

Maar omgekeerd kunnen we ook bevestigen dat deze goede wil voldoende is om de vrede van het hart te bewaren. Zelfs al heeft men desondanks nog veel fouten en tekortkomingen: *Vrede op aarde aan de mensen van goede wil*, zei de Latijnse tekst van de Vulgaat.

Wat vraagt God nou inderdaad van ons, behalve dan die goede wil? Wat kan Hij nou nog meer van ons eisen, Hij die de goede en meelevende Vader is, dan te zien dat zijn kind ernaar verlangt Hem boven alles te beminnen,

dat zijn kind lijdt omdat het Hem niet genoeg bemint en ervoor openstaat om zich te onthechten van alles wat daar tegengesteld aan is, zelfs als hij daar zelf niet toe in staat is? Is het niet aan God om nu tussenbeide te komen en de verlangens te vervullen van de mens die dat op eigen kracht niet kan?

Ter ondersteuning van wat we zo-even gezegd hebben, namelijk dat de goede wil voor ons voldoende is om welgevallig te zijn in de ogen van God, citeren we een stukje uit het leven van de heilige Teresia van het Kind Jezus, verteld door haar zuster Céline:

“Bij een gelegenheid waarin zuster Teresia mij al mijn fouten had laten zien, was ik verdrietig en een beetje ontredderd. Ik, die er zo naar verlangde om de deugd te bezitten, ik was er ver van verwijderd. Ik wilde zo graag zachtmoedig, geduldig, nederig en liefdevol zijn en ach, het zou me nooit lukken! ... Maar 's avonds tijdens het gebed las ik dat Onze Heer aan zuster Gertrude, die hetzelfde verlangen geuit heeft, geantwoord heeft: “Wees van **goede** wil, in alles en boven alles, en alleen deze geestesgesteldheid zal je ziel doen stralen en haar de bijzondere verdienste geven van alle deugden. Wie van goede wil is en het oprechte verlangen heeft om Mij glorie te geven, Mij te danken, mee te leven met mijn lijden, Mij net zoveel te beminnen en te dienen als alle schepselen bij elkaar, zal stellig de beloning ontvangen die mijn mildheid waardig is en zijn verlangen zal voor hem soms van groter nut zijn dan de goede werken van de anderen.”

“Ik was heel blij met deze woorden”, vervolgde Céline, “en ik vertelde het meteen aan onze lieve Meesteres (Teresia) die er nog een schepje bovenop deed en eraan toevoegde: ‘Hebben jullie gelezen wat er in het boek van pater Surin staat? Hij dreef duivels uit en de demonen zeiden hem: “Alles lukt ons, alleen aan de goede wil kunnen we geen weerstand bieden.” Wel, als je geen deugden bezit, dan heb je in ieder geval je goede wil, troost je maar, het zal

je naar het paradijs brengen!' Ach, wat is een ziel die er niet naar verlangt om de deugd te bezitten! Dat is de weg die iedereen gaat! Maar wat zijn het er maar weinig die aanvaarden om te vallen, zwak te zijn en die blij zijn dat ze op de grond liggen en dat de anderen hen daar zien liggen!"
(Conseils et Souvenirs de Soeur Geneviève)

Zoals we zien in de tekst is het idee dat Teresia (de grootste hedendaagse heilige volgens het getuigenis van paus Pius XI) van de volmaaktheid had niet bepaald de gedachte die spontaan bij ons opkomt. Maar we zullen hier nog op terugkomen. Laten we voorlopig maar onthouden wat we over de goede wil gezegd hebben. En laten we overgaan tot het onderzoeken van de verschillende redenen die ons dikwijls de vrede van het hart doen verliezen.